

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ

ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΣΑΒΒΑΤΟ 6 ΜΑΪΟΥ 2023

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

Θέμα Α1

Δώστε σύντομα το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

α. Κόμμα Γεωργίου Θεοτόκη

β. ΕΑΠ

γ. Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης (1905)

Μονάδες 15

Θέμα Α2

Να αντιστοιχίσετε τα ονόματα της στήλης Α' με τα στοιχεία της στήλης Β' (τρία στοιχεία της στήλης Β' περισσεύουν):

Α'

Β'

1. Ιωάννης Κωλέττης

α. επανάσταση στο Θέρισο

2. Επαμεινώνδας Δεληγιώργης

β. Ορεινοί

3. Παναγής Τσαλδάρης

γ. Ύπατος Αρμοστής στην Κρήτη

4. Σεβαστός Κυμινήτης

δ. Γαλλικό Κόμμα

5. Αλέξανδρος Ζαΐμης

ε. Φροντιστήριο της Τραπεζούντας

στ. Εθνικόν Κομιτάτον

ζ. Λαϊκό Κόμμα (μετά το 1922)

η. Ορεινοί

Μονάδες 10

Θέμα Β1

Ποια ήταν η αντίδραση του Πρίγκιπα Γεωργίου και του βασιλικού περιβάλλοντος στην Αθήνα στην έκρηξη της επανάστασης του Θερίσου (10 Μαρτίου 1905);

Μονάδες 12

Θέμα Β2

Ποια ήταν η δράση του Κ. Κωνσταντινίδη σχετικά με τον αγώνα του Πόντου για τη δημιουργία ανεξάρτητου ποντιακού κράτους;

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Θέμα Γ1

Λαμβάνοντας υπόψη τα κείμενα και τον πίνακα που ακολουθούν και σε συνδυασμό με τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε:

α. στην κατάσταση της ελληνικής βιομηχανίας από τη δεκαετία του 1870 και μέχρι τα πρώτα χρόνια του 20ού αιώνα (μον. 13)

β. στους παράγοντες που συνέβαλαν στην ανάπτυξη της ελληνικής βιομηχανίας από τη δεκαετία του 1920 και μετά (μον. 12).

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Τη στιγμή που ο Τρικούπης ανήλθε στην εξουσία μέσα στη διεθνή και εσωτερική ύφεση, το σπουδαιότερο πρόβλημά του ήταν η διατήρηση και η ενίσχυση του ήδη υπάρχοντος παραγωγικού δυναμικού. Το δυναμικό αυτό ήδη υπήρχε στην Ελλάδα από την εποχή του Κουμουνδούρου. Ο Τρικούπης αγωνίσθηκε και επέτυχε να το συγκρατήσει κατά τη διάρκεια που η κρίση έγινε ιδιαίτερα αισθητή στην Ελλάδα (1885-1888) και να το αναπτύξει στη συνέχεια. Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση του πλέον αντιπροσωπευτικού τύπου της ελληνικής βιομηχανίας, της κλωστοϋφαντουργίας. Τα 14 κλωστοϋφαντουργικά εργοστάσια που η Ελλάδα διέθετε το 1889, είχαν ιδρυθεί ήδη από το 1876.

Η διατήρηση αυτού του αριθμού μέσα από την κρίση ήταν μια επιτυχία του Τρικούπη. Η πρόοδος είναι ακόμη πιο αξιόλογη εάν λάβουμε υπ' όψη τη χρησιμοποιούμενη ιπποδύναμη των εργοστασίων αυτών: 512 ίπποι εν όλω στα 1876, έναντι 1.576 στα 1889. Γενικά, στην περίοδο 1880-1889, φαίνεται ότι δεν ιδρύθηκαν πολλές νέες βιομηχανίες, εκτός από τις αλευροβιομηχανίες, οι οποίες υπερδιπλασιάστηκαν (ακόμη μια ένδειξη της σημασίας της εγχώριας αγοράς, προς την οποία προσαρμόστηκε η βιομηχανική ανάπτυξη αυτής της περιόδου). Το σημαντικό γεγονός ήταν ότι οι ήδη υπάρχουσες βιομηχανίες διατηρήθηκαν, ενισχύθηκαν και μεγεθύνθηκαν. Το σύνολο της εγκατεστημένης ιπποδύναμης αυξήθηκε από 1867 ίππους το 1876, σε 10.000 το 1892, χωρίς όμως να αυξηθεί σχεδόν καθόλου ο αριθμός των επιχειρήσεων. Ομοίως αυξήθηκε το επενδυμένο σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις κεφάλαιο, από 26 εκ. το 1875 σε 42 το 1892. Είναι έτσι προφανές ότι η δασμολογική προστασία ωφέλησε επιχειρήσεις που ήδη υπήρχαν. Όμως, βέβαια, έτσι ο δασμός κινδύνευε να χάσει τον «παιδαγωγικό χαρακτήρα» του και να καταλήξει στη συντήρηση δασμοβίωτων βιομηχανιών.

Κ. Βεργόπουλος, Κράτος και οικονομική πολιτική στον 19ο αιώνα, 1978, σελ. 149-150.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Πέρα από τη γεωργία και την κτηνοτροφία εξαιρετικά μεγάλη ήταν η συμβολή των προσφύγων στην ελληνική βιομηχανία, γιατί πολλοί πρόσφυγες είχαν πείρα από βιοτεχνικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις και γιατί οι πρόσφυγες ήταν φτηνό, εξειδικευμένο και έμπειρο εργατικό προσωπικό. Οι πρόσφυγες βιομήχανοι, που δεν ήταν λίγοι, πρόσφεραν τις μοντέρνες γνώσεις τους στην ανάπτυξη της ελληνικής βιομηχανίας. Το παράδειγμα των βιομηχανιών της Σμύρνης νομίζω ότι είναι καθοριστικό, για να σχηματίσουμε μια ολοκληρωμένη εικόνα της πραγματικής κατάστασης. Από τα 390 βιομηχανικά εργοστάσια της πόλης και της περιοχής τα 344 ανήκαν σε Έλληνες. Πολλοί από αυτούς μπόρεσαν και μετέφεραν μέρος της περιουσίας τους στην Ελλάδα και μ' εκείνη τη μαγιά ξαναδημιούργησαν μεγάλες βιομηχανικές μονάδες.

Έτσι, στην πρώτη δεκαετία της προσφυγιάς ο αριθμός των βιομηχανικών και βιοτεχνικών επιχειρήσεων υπερδιπλασιάστηκε. Ο αριθμός των εργατών στα εργοστάσια αυξήθηκε κατά 175%. Στους περισσότερους κλάδους της μεταποίησης η παραγωγή τετραπλασιάστηκε. Πολλοί νέοι κλάδοι προστέθηκαν στην ελληνική βιομηχανία από τους έμπειρους πρόσφυγες. Δεν υπήρξε βιομηχανικός κλάδος, στον οποίο η προσφυγική επιχειρηματικότητα να μην δημιούργησε πηγές εφοδιασμού της εσωτερικής αγοράς. Η

παραγωγή ταπήτων, η μεταξουργία, η βιομηχανία πλαστικών υλών, η βιομηχανία εσμαλτωμένων ειδών ήταν προσφορά των προσφύγων στην ανόρθωση της ελληνικής οικονομίας και στην απεξάρτησή της από το εξωτερικό. Ακόμη, η σταδιακή αλληλοσυμπλήρωση των δυο ομάδων, γηγενών και προσφύγων, στο πεδίο της βιομηχανικής δράσης βοήθησε ευεργετικά και τις δύο ομάδες αλλά και την εθνική οικονομία.

Κ. Βακαλόπουλος, *Νεοελληνική Ιστορία (1204-1940)*, Θεσσαλονίκη 1990, σελ. 448-449

ΚΕΙΜΕΝΟ 3 - ΠΙΝΑΚΑΣ

	Αριθμός βιομηχανιών	Ιπποδύναμη (σε ατμοίππους)
1873	95	1967
1875	95	-
1878	108	2.884
1889	(145)	8.568
1892	-	10.000

Τσουκαλάς, Κ. (2006). *Εξάρτηση και Αναπαραγωγή*, Αθήνα: Θεμέλιο, σελ. 260

Θέμα Δ1

Με βάση τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές γνώσεις σας, να εξηγήσετε τις συνθήκες ανάδειξης της «νέας γενιάς» μετά την παρακμή των ξενικών κομμάτων και τα αιτήματα που αυτή προέβαλε.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Για ολόκληρη την περίοδο της βασιλείας του Όθωνος ο ιστορικός Τρ. Ευαγγελίδης συνοψίζοντας γράφει: «[...] η μακρά βασιλεία αυτού αποτελεί την ιστορίαν της πάλης... του έθνους προς τον ηγεμόνα αυτού· του έθνους, ζητούντος να κυβερνηθή συμφώνως προς τα ήθη, τας παραδόσεις, τα ένστικτα και διά των εγκριτοτέρων αυτού τέκνων, και του ηγεμόνος, επιδιώκοντος μετά ζήλου την ιδέαν του να καταστήση την Ελλάδα τύπον ευρωπαϊκού κράτους, προς τούτο δε συγκεντρύνοντος εν εαυτώ πάσαν εξουσία και μεταχειριζομένου όργανα ή ξένους, ή πρόσωπα μετρίας σημασίας και επιρροής».

Ι.Ε.Ε., τόμ. ΙΓ', σ. 199

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Ψήφισμα του Έθνους

Τα δεινά της Πατρίδος έπαυσαν. Άπασαι αι επαρχίαι και η πρωτεύουσα συνενωθείσα μετά του στρατού έθεσαν τέρμα εις αυτά. Ως κοινή δε έκφρασις του Ελληνικού Έθνους ολοκλήρου κηρύττεται και ψηφίζεται:

Η βασιλεία του Όθωνος καταργείται. Προσωρινή κυβέρνησις συνιστάται όπως κυβερνήση το κράτος μέχρι συγκαλέσεως της Εθνικής συνελεύσεως, συγκειμένη εκ των εξής πολιτών: Δημητρίου Βούλγαρη Προέδρου, Κωνσταντίνου Κανάρη, Βενιζέλου Ρούφου. Εθνική συντακτική συνέλευσις καλείται αμέσως προς σύνταξιν της Πολιτείας και εκλογήν ηγεμόνος.

Ζήτω το Έθνος! Ζήτω η Πατρίς!

Εγένετο εις Αθήνας εν έτει σωτηρίω 1862 και μηνί Οκτωβρίου τη δεκάτη αυτού.

Ν. Μοσχονά, Ι.Ε.Ε., τόμ. ΙΓ', σ. 220

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Και στην Αθήνα και στο Ναύπλιο έχουμε την ανάδυση μιας νέας γενιάς Ελλήνων, στρατιωτικών και πολιτών, ζυμωμένης με τα δημοκρατικά ιδανικά, τις ιδέες της Γαλλικής Επανάστασης. [...]

Η απόπειρα δολοφονίας της Αμαλίας από τον νεαρό φοιτητή Αριστ. Δόσιο, γόνος μιας έγκριτης αθηναϊκής οικογένειας εκφράζει αυτήν την δυσaréσκεια. Ακόμα, τα Σκιαδικά το 1859 δεν ήταν μόνο μια εξέγερση της νεολαίας για το συγκεκριμένο θέμα (τη χρήση σιφνείων, ψάθινων καπέλων αντί των ακριβών εισαγόμενων), αλλά εξέφραζε τους πόθους της ανερχόμενης αστικής και μορφωμένης νέας γενιάς για περισσότερη δημοκρατία. Ήταν μια γενιά που είχε σπουδάσει στο εξωτερικό –για ορισμένους– και διάβαζε γαλλικές εφημερίδες. Τα Σκιαδικά υπήρξαν η πρώτη δυναμική εκδήλωση της Χρυσής Νεολαίας. Ακόμα, το γεγονός ότι κατά την μακρά βασιλεία του, ο Όθων δεν προήγε τους εθνικούς πόθους, αφού ούτε σπιθαμή νέου εδάφους δεν προστέθηκε στο μικρό βασίλειό του, συνέτεινε στην ανυπομονησία των νέων.

Γιώργος Ρούβαλης, *Η Ναυπλιακή Επανάσταση του 1862: Μια νέα γενιά δημοκρατικών Ελλήνων*, <https://argolikivivliothiki.gr>

*Τα κείμενα αποδόθηκαν στο μονοτονικό, διατηρήθηκε όμως η ορθογραφία τους.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ